



CZU 343.13

ACTIVITATEA SPECIALĂ DE INVESTIGAȚII: CONȚINUTUL NOȚIUNII, ESENȚA JURIDICĂ, DELIMITĂRI CONCEPTUALE

Boris GLAVAN,

conferențiar universitar, doctor în drept, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne
al Republicii Moldova

Victor MÎRZAC,

lector universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Ghennadi CALCAVURA,

asistent universitar, doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne
al Republicii Moldova

Definirea noțiunii, stabilirea esenței juridice și delimitarea activității speciale de investigații de alte genuri de activitate, în special, de cea de urmărire penală, sunt probleme fundamentale de soluționarea cărora depinde arhitectura și calitatea întregului sistem de reglementări juridice ale activității speciale de investigații, menit, la rândul său, să realizeze anumite sarcini concrete legate de combaterea criminalității și asigurarea ordinii de drept. În articol, sunt prezentate propriile soluții ale autorilor la respectivele probleme în speranța ca discuțiile private, contradictorii la acest subiect să ajungă pe platoul abordărilor științifice.

Cuvinte-cheie: *activitate specială de investigații, măsuri speciale de investigații, utilizare rezultate ASI, tehnici speciale de investigare, infracțiune, răspundere penală, teme, proces penal, urmărire penală, probe.*

SPECIAL INVESTIGATION ACTIVITY: THE CONTENT OF THE NOTION, THE LEGAL ESSENCE, CONCEPTUAL DELIMITATIONS

Definition of the notion, determination of the legal essence and delimitation the special activity of investigations of other types of activity, especially of the criminal prosecution, are fundamental problems to which depends the architecture and the quality of the entire system of legal regulations of the special investigative activity, which is in turn, to carry out specific tasks relating to the fight against crime. The article presents the authors' own solutions to these issues in the hope that contradictory private discussions on this topic will come to the forefront of scientific approaches.

Keywords: *special investigative activity, special investigative measures, use ASI results, special investigative techniques, criminal offense, criminal liability, ground, criminal trial, criminal investigation, evidence.*

Introducere. Reforma juridică din 2012 în domeniul investigațiilor speciale a schimbat din temelie conceptul acestui gen de activitate, transformând-o dintr-o activitate de obținere operativă a informațiilor necesare pentru realizarea în egală măsură a tuturor sarcinilor stabilite de lege (relevarea atentatelor criminale, prevenirea, curmarea, descoperirea infracțiunilor și a persoanelor care le organizează, le comit sau le-au comis etc.) în una probatorie, axată pe realizarea prioritărilor doar a unei singure sarcini – cercetarea și descoperirea infracțiunilor. Ca urmare, eficacitatea activității

subiecților care desfășoară investigații speciale s-a redus considerabil.

Drept reacție la situația nou creată prin Decizia Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică CSN/7 nr. 257 din 10 iunie 2015, s-a decis ca Guvernul, prin intermediul Ministerului Justiției să creeze un grup de lucru și să înainteze conform procedurii stabilite proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative ce vizează activitatea specială de investigații reieșind din problemele identificate în aplicarea legislației corespunzătoare.

În rezultatul activității respec-

tivei comisii au fost identificate mai multe probleme, inclusiv și cea indicată mai sus. Deși, s-au făcut mai multe proiecte de modificare a legislației în acest domeniu, totuși, până în prezent, niciunul nu a fost prezentat Parlamentului. Reprezentantul Ministerului Justiției în fiecare an comunică Comisiei indicate a Parlamentului despre activitatea grupului de lucru de elaborare a modificărilor și a completărilor în actele legislative corespunzătoare, însă din cauza diverselor viziuni contradictorii proiectul nu a fost definitivat.

Din discuțiile private cu unii dintre membrii de lucru ai comi-



siei respective, am sesizat că una dintre problemele principale discutate ține de noțiunea activității speciale de investigație pe care se fundamentează întreg sistemul de reglementări juridice în acest domeniu. Acesta a și servit temeiul de bază pentru elaborarea prezentului studiu, scopul acestuia fiind determinarea conținutului noțiunii activității speciale de investigații, a esenței ei juridice și delimitarea acesteia de alte genuri de activitate.

Metodologia cercetării derivă din obiectul, scopul și sarcinile cercetării. Studiul reprezintă o sinteză a gândirii și practicii internaționale și naționale cu referire la activitatea specială de investigații.

Conținutul de bază. Activitatea specială de investigații, conform art.1 al Legii nr.59 din 29.03.2012, *reprezintă o procedură cu caracter secret și/sau public, efectuată de autoritățile competente, cu sau fără utilizarea echipamentelor tehnice speciale, în scopul culegerii de informații necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, ordinii publice, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor, descoperirea și cercetarea infracțiunilor.*

Necesitatea și importanța definirii legale a activității speciale de investigații reiese dintr-o altă necesitate ce se referă la înțelegerea corectă a esenței juridice și sferei de acțiune a unuia dintre cele mai importante domenii de activitate de stat prin care guvernarea își realizează obligațiunea asumată față de cetățenii săi, și anume, cea de garant al celor mai esențiale valori sociale [1] - drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor - împotriva pericolelor generate de

cei care nu se conformează rigorilor legii penale, care se eschivează de la răspunderea penală sau de la executarea pedepsei.

Din perspectiva dreptului internațional este absolut firesc ca un stat pentru asigurarea valorilor supreme ale cetățenilor și securității naționale să anticipeze și să reacționeze prompt în vederea sistării acțiunilor infracționale în curs de pregătire sau desfășurare, iar, cel mai esențial lucru în acest sens este obținerea cât mai rapidă a informațiilor utile despre planurile și acțiunile criminale ale celor care pregătesc sau comit astfel de fapte. La fel de firească este intervenția organelor competente ale statului în vederea identificării făptașilor și tragerii lor la răspundere atunci când din anumite considerente nu s-a reușit curmarea la timp a infracțiunilor.

Având în vedere caracterul tainic al acțiunilor criminale, metodele și tehnicile din ce în ce tot mai noi și mai sofisticate de camuflare a acțiunilor și urmelor infracționale, organele statului abilitate să combată criminalitatea întâmpină în activitatea lor mari dificultăți. Cea mai mică suspiciune a criminalului, precum că acțiunile sale vor fi deconspirate și că va fi prins, îl determină să acționeze cu o mai mare prudență, să-și modifice mereu planul său criminal și să fie mai precaut în vederea ștergerii urmelor ce l-ar împiedica să rămână neidentificat.

Astfel, organele corespunzătoare ale statului trebuie să dea dovadă de o pregătire profesională specială mereu corespunzătoare cerințelor timpului ce le-ar permite să depisteze și să împiedice comiterea infracțiunilor, să reușească identificarea persoanelor care le organizează și/sau le comit, cu alte cuvinte, în acest demers soci-

al sunt necesare antrenarea unor organe specializate capabile să realizeze anumite sarcini extrem de importante, și, totodată, dificile. **Esențial** în activitatea acestor organe specializate este modul lor conspirat de acțiune, adică să culeagă informații de o așa manieră încât persoanele vizate să nu aibă cunoștință de acest lucru.

Cu siguranță, prin avansarea tehnologică la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul secolului XXI, culegerea de informații a devenit o activitate guvernamentală în plină expansiune. Înainte, niciodată nu au fost atât de multe oportunități de a cunoaște informații despre persoane sau evenimente, iar mijloacele de prelucrare a acestor date să fi fost mai accesibile. În consecință, statele adoptă politici de colectare a informațiilor și introduc legislații corespunzătoare prin care organelor specializate, pentru a-și face bine meseria, li se oferă instrumente juridice adecvate de culegere a informațiilor numite în limbajul internațional - *tehnici speciale de investigare* [2], iar în cel național, inițial - *măsuri operative de investigații* [3], mai nou - *măsuri speciale de investigații* [4], dar și mai nou - *metode speciale de investigații* [5].

Problema este că aceste instrumente de colectare a informațiilor prin natura lor implică mai mult sau mai puțin restricționarea drepturilor constituționale ale omului, fiind vorba despre inviolabilitatea domiciliului, vieții private și secretului corespondenței [6].

Prin urmare, deși este absolut evidentă necesitatea și eficacitatea unor astfel de instrumente juridice, totuși, există încă mari rezerve privind aplicarea lor, deoarece interesul individual prevalează în fața celui general.

Interzicerea aplicării unor astfel



de instrumente juridice de obținere a informației, sau limitarea lor exagerată, descurajează organele respective să-și facă bine meseria, ceea ce în mod inevitabil conduce la sporirea nivelului criminalității. Pe de altă parte, întotdeauna a existat teama că guvernele pot abuza de aceste instrumente sub masca interesului național. Prin urmare, utilizarea lor deseori declanșează dezbateri sensibile din punct de vedere politic.

Așadar, una din cele mai importante și mai delicate probleme ale domeniului cercetat de activitate rămâne echilibrarea balanței între, pe de o parte, necesitatea aplicării tehnicilor speciale de obținere a informațiilor, devenind tot mai acută în funcție de nivelul de dezvoltare al fenomenului criminal, și, pe de altă parte, rigorile și exigențele statului de drept în care valorile supreme sunt drepturile și libertățile omului.

Răspunsul la această întrebare, desigur, nu poate să pretindă la înusușirea caracterului universal [7], deoarece fiecare societate, sau mai bine zis, fiecare țară are specificul ei individual, iar soluționarea problemei în cauză implică considerarea mai multor indicii ce caracterizează nivelul de dezvoltare al societății, nivelul ei de cultură, educație, spirit civic și moral, nivelul de încredere al populației în autoritățile publice etc.

În funcție de percepția [8], înțelegerea esenței și conținutului activității speciale de investigații este formulată noțiunea acesteia și gândit întreg sistemul de reglementări juridice menite să stabilească linia de demarcație între obligația statului de a apăra interesul comun prin intermediul măsurilor netradiționale în defavoarea interesului individual.

Percepția corectă a menirii so-

cială a acestui gen de activitate poate să încline balanța doar în direcția pozitivă a lucrurilor și să reușească lupta împotriva criminalității. În caz contrar, obținerea rezultatului scontat va rămâne mai mult o iluzie decât o realitate.

Sub aspect doctrinar problema definirii activității speciale de investigații nu este soluționată în mod unanim [9], și nici la nivel oficial nu există suficientă fermitate în această privință, legiuitorul național în diferite acte legislative pronunțând definiții diferite.

Legea anterioară, adică Legea nr.45 cu privire la activitatea operativă de investigații [3], conținea o definiție diferită comparativ cu cea actuală nu doar sub aspect terminologic, dar și după conținut. În art.1 al respectivei Legi se menționa: „*Activitatea operativă de investigații, legalitatea desfășurării căreia este garantată de prezenta lege, constituie un mijloc juridic de stat de apărare a intereselor statului, a integrității lui teritoriale, a drepturilor, libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, a tuturor formelor de proprietate contra atențatelor criminale*”.

Din textul acestei noțiuni observăm că Legea nr. 45 era unica lege care reglementa genul de activitate discutat în prezenta lucrare. Actuala Lege nr.59 nu cunoaște astfel de prevederi, deoarece nici nu este singura care reglementează acest domeniu.

Odată cu abrogarea Legii nr.45 și intrarea în vigoare a Legii nr.59 la 08.12.2012 au fost puse în aplicare și modificările și completările la Codul de procedură penală prin care activității speciale de investigații i-a fost rezervat spațiul unei întregi secțiuni în cadrul căreia se regăsește o altă definiție a activității speciale de investigații.

Astfel, conform art.132¹ al CPP al RM: „*Activitatea specială de investigații reprezintă totalitatea de acțiuni de urmărire penală cu caracter public și/sau secret efectuate de către ofițerii de investigații în cadrul urmăririi penale numai în condițiile și în modul prevăzut de prezentul cod*”.

Conform acestei noțiuni sfera de acțiune a activității speciale de investigații este mult mai îngustă decât cea stipulată în Legea nr.59, reducând-o la o totalitate de acțiuni de urmărire penală care se aplică doar în cadrul urmăririi penale și doar în condițiile CPP.

Din conținutul notelor informative [10] elaborate în perioada când doar se proiecta Legea nr.59 se observă promovarea conceptului excluderii diferențelor dintre acțiunile de urmărire penală și măsurile speciale de investigații. Prin urmare, s-a redus considerabil sfera de acțiune a respectivului gen de activitate, accentul de bază fiind pus doar pe realizarea unei singure sarcini, cercetarea și descoperirea infracțiunilor, realizarea celorlalte sarcini rămânând mai mult formală.

Cele relatate ne îndreptătesc să credem că cele trei definiții legale, dar, în special, cele două în vigoare, au fost elaborate de diferiți autori cu viziuni și percepții diferite despre esența, sfera de aplicare și menirea socială a aceluiași gen de activitate.

Aceste carențe de percepție subminează temelia activității speciale de investigații pe care se înalță întreg sistemul de reglementări juridice în acest domeniu. Incoerența dintre prevederile celor două acte normative ar putea să paralizeze un bogat potențial anticriminogen al activității speciale de investigații, iar cetățeanul Republicii Moldova să-și piardă tot



mai mult și mai mult încrederea în corectitudinea și legalitatea acțiunilor organelor de drept, fiindcă buchia legii rămâne mereu interpretabilă în favoarea celor care manifestă mai mult interes.

Ținând cont de literatura de specialitate, dar și experiența acumulată în acest domeniu de activitate se poate menționa cu certitudine că activitatea specială de investigații nu se identifică cu o totalitate de măsuri sau acțiuni de urmărire penală, activitatea specială este mai cuprinzătoare după sfera de acțiune decât cumulul de acțiuni de urmărire penală. În plus activitatea specială de investigații în raport cu cea de urmărire penală nu poate fi tratată ca parte a unui întreg. Aceste două activități sunt foarte apropiate una față de alta, ambele sunt genuri de activitate de stat ale organelor de drept, ambele, în linii generale, au aceeași menire socială - lupta împotriva criminalității, însă rămân totuși diferite după un șir de alte criterii.

Urmărirea penală se pornește doar în prezența unei fapte comise ce conține semnele unei infracțiuni, adică post factum [11], și continuă până la încetarea/clasarea acesteia sau transmiterea cauzei penale în instanța de judecată, în timp ce activitatea specială de investigații nu este condiționată de fazele procesului penal, aceasta desfășurându-se atât până, cât și după pornirea urmăririi penale, precum și după încetarea acesteia.

Sarcina ofițerului de investigații este de a cunoaște (ce, unde, cine, cum, când etc.), iar sarcina ofițerului de urmărire penală este nu numai de a cunoaște, ci și de a dovedi, a demonstra ceea ce cunoaște prin probe [12].

Astfel, obiectul activității speciale de investigații este colectarea informațiilor corespunzătoare ce

ar permite realizarea unor sarcini concrete stipulate expres în lege (prevenirea infracțiunilor, căutarea persoanelor dispărute, căutarea persoanelor care se sustrag de la răspunderea penală sau executarea pedepsei etc.) iar obiectul urmăririi penale, conform art.252 CPP este colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, la identificarea făptuitorului, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se transmită cauza penală în judecată în condițiile legii și pentru a se stabili răspunderea acestuia.

Metodele și mijloacele prin care sunt realizate sarcinile celor două activități sunt și ele diferite, cele ale activității speciale de investigații sunt înfăptuite sub umbrela principiului conspirativității, iar cele ale urmăririi penale în afara acesteia. Respectiv rezultatele obținute prin tehnici speciale de investigații poartă caracter mai mult neoficial, confidențial sau chiar secret, în timp ce rezultatele obținute prin procedee probatorii au caracter, în general, public sau uz de serviciu, în anumite situații.

Și, tot în același context, încă o deosebire extrem de importantă este că veridicitatea informațiilor, a datelor de fapt, a probelor până la urmă obținute prin procedee probatorii este asigurată prin răspunderea penală stabilită pentru furnizarea informațiilor false (ex: pentru declarații mincinoase de către martor sau partea vătămată, concluzii false de către specialist sau expert (art.312 CP)), iar veridicitatea informațiilor obținute prin tehnici speciale de investigații nu se bucură de astfel de garanții, respectiv astfel de informații au un caracter de veridicitate nesigur, veridicitatea lor bazându-se mai mult pe încrederea în cel care a furnizat informațiile corespunzătoare.

În acest context remarcăm faptul că, nu orice informație ce se referă la o anumită faptă poate însuși calitatea de probă, dar numai cele care au parcurs o anumită cale stabilită concret de Legea procesual penală și expusă în forma stabilită de această lege [13]. Dacă, de exemplu, declarațiile unei persoane (martor sau parte vătămată) despre o anumită infracțiune au fost acumulate cu încălcarea rigorilor CPP (nu a fost prevenită asupra răspunderii penale pentru darea declarațiilor false (art.105, 111 CPP)), atunci aceste declarații conform art.94 CPP nu pot fi admise ca probe, deoarece s-ar putea ca persoane nevinovate să fie condamnate pe nedrept și nimeni dintre cei care au făcut mărturii false să nu poarte nicio răspundere. Anume pentru a evita astfel de situații s-a formulat la nivel de principiu de drept conform căruia mai bine sa fie scăpat un vinovat, decât sa fie condamnat un nevinovat [14].

Deși, această cale de acumulare a informațiilor este una sigură și garantează suficientă încredere în realitatea obiectivă a faptei comise, de multe ori, în special, în ultima perioadă, aceasta se dovedește a fi prea lentă comparativ cu viteza și modul de operare al infractorilor, respectiv devine mai puțin eficientă pentru prevenirea la timp a infracțiunilor, identificarea rapidă a făptașilor și a coparticipanților la infracțiune, stabilirea locului în care aceștia se eschivează de la răspundere etc. Nerealizarea la timp a reținerii infractorului poate întârzia procesul luni și chiar ani de zile sau, și mai rău, poate conduce la expirarea termenelor de prescripție și crearea în cadrul societății a sentimentului de evitare a pedepsei.

Anume în sprijinul soluționării



acestui gen de probleme (sarcini) intervine activitatea specială de investigații cu toate instrumentele ei juridice de obținere a informațiilor care, deși, nu se bucură atât de mult de credibilitate, în schimb, sunt obținute mult mai rapid și în baza cărora se poate asigura buna desfășurare a urmăririi penale. În cadrul activității speciale de investigații persoana care furnizează informații nu doar că nu este prevenită despre răspunderea pentru depoziții false dar, de cele mai multe ori, nici nu cunoaște sau nu-și dă seama că discută cu un agent al serviciilor speciale.

Nu intrăm în amănuntele procedeele tactice de obținere a informațiilor, aceasta depășind limitele prezentei lucrări, însă vrem să accentuăm o dată în plus asupra faptului că în activitatea de urmărire penală accentul se pune pe siguranța informațiilor, iar în activitatea specială de investigații accentul stă pe operativitatea obținerii lor. Nu în zădar legea anterioară se numea *”cu privire la activitatea operativă de investigații”*.

Cele spuse nu trebuie înțelese în sensul diminuării valorii informațiilor obținute pe calea activității speciale de investigații. Informațiile obținute pe această cale sunt foarte prețioase, în primul rând, sub aspectul operativității lor, acestea oferind oportunitatea realizării măsurilor de neamănat, de înlăturare a prejudiciilor iminente, deseori chiar foarte mari și irecuperabile. Se poate întâmpla, însă, ca aceste informații să nu fie adevărate, demonstrându-se într-un final că în discuția interceptată, de exemplu, s-a mințit, sau s-a urmărit o manipulare, o dezinformare, atunci atare situații necesită tratate ca pe niște alarme false. Folosirea, însă, a acestor informații în calitate de probe fără a trece

examenul procesual penal poate conduce la condamnarea persoanelor nevinovate.

Includerea în CPP a unui șir de măsuri speciale de investigații vorbește despre dorința legiuitorului de a acorda mai multă valoare informațiilor obținute prin aceste instrumente juridice, anume sub aspectul probatoriului penal și acest pas este pe deplin înțeles mai ales în condițiile în care acumularea probelor prin căile tradiționale devine din ce în ce mai dificilă. Lumea criminală se autoperfecționează continuu și folosește la maxim toate inovațiile progresului tehnico-științific. Totodată, trebuie de menționat că doar prin simpla introducere a respectivelor procedee speciale în legea procesuală nu sporește cu nimic gradul de credibilitate al informațiilor obținute astfel.

Prin urmare, ajungem la concluzia că informațiile obținute prin procedee speciale, indiferent de cum se vor numi ele în viitor (măsuri, metode, tehnici, acțiuni etc.), nu trebuie folosite direct ca probe în procesul penal, dar necesită să parcurgă o procedură prealabilă de verificare sub toate aspectele procedurii penale. Anume aceasta s-a urmărit în prevederile alin.(4) al art.93 CPP al RM menționându-se: *Datele de fapt obținute prin activitatea specială de investigații pot fi admise ca probe numai în cazurile în care ele au fost admise și verificate prin intermediul mijloacelor prevăzute la alin. (2), în conformitate cu prevederile legii procesuale, cu respectarea drepturilor și libertăților persoanei sau cu restricția unor drepturi și libertăți autorizată de către instanța de judecată.*

Așadar, ținând cont de cele indicate mai sus, precum și de faptul că noțiunea ar trebui să cuprindă

doar semnele generale, esențiale și necesare care caracterizează un anumit obiect [15] se poate spune că **activitatea specială de investigații este un gen legal și complex de acte fizice și intelectuale ale organelor specializate de stat orientate spre obținerea operativă și prioritar în mod ascuns a informațiilor corespunzătoare în vederea realizării anumitor sarcini concrete prevăzute de lege.**

La elaborarea acestei definiții au fost considerate și remarcile unor experți potrivit cărora termenul „activitate” din noțiunea legală a activității speciale de investigații presupune, în accepțiunea generală, un ansamblu de acte fizice, intelectuale și morale făcute în scopul obținerii unui anumit rezultat, iar prin „procedură” – totalitatea actelor și a formelor îndeplinite în cadrul activității desfășurate de un organ de jurisdicție, de executare sau de alt organ de stat. Astfel, noțiunea de activitate este mai cuprinzătoare decât cea de procedură, și nu poate fi definită prin ultima [16].

Totodată remarcăm și faptul că există o inconsecvență între sarcinile indicate în definiția legală a activității speciale de investigații și cele incluse în art.2 al Legii 59 în care sunt expres enumerate sarcinile activității speciale de investigații. Astfel, *asigurarea securității statului, ordinii publice, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor* este prevăzută în definiție, dar lipsește în art.2 al Legii indicate. În același context menționăm și faptul că, deoarece sarcinile activității speciale de investigații sunt stipulate separat, nu este cazul să fie indicate și în definiția acesteia, devenind o noțiune prea voluminoasă, iar o simplă referință la ele ar fi suficientă.



Referitor la caracterul public al activității speciale de investigații, considerăm că acest semn nu este specific doar activității speciale de investigații, el fiind valabil și în cazul activității de urmărire penală, respectiv locul acestuia în definiție este inutil. Totodată, caracterul operativ al informațiilor obținute, după cum am arătat anterior, este un semn esențial al activității speciale de investigații și trebuie să se regăsească în definiție.

În concluzie, având în vedere că de mai mulți ani se lucrează la proiectul de modificare a legislației în domeniul activității speciale de investigații, iar una dintre problemele fundamentale este definirea acesteia, intervenim cu propunerea să fie folosită definiția elaborată în această lucrare: „**Activitatea specială de investigații este un gen legal și complex de acte fizice și intelectuale ale organelor specializate de stat orientate spre obținerea operativă și prioritar, în mod ascuns, a informațiilor corespunzătoare în vederea realizării anumitor sarcini concrete prevăzute de lege**”.

Bibliografie

1. Art.1 al Constituției RM din 29.07.1994.
2. Recomandarea (2005) 10 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei; Protocolul al doilea al Convenției europene de asistență juridică în materie penală Nr. 1959 din 20.04.1959.
3. Legea RM nr.45 din 12.04.1994 cu privire la activitatea operativă de investigații.
4. Legea RM nr.59 din 29.03.2012 cu privire la activitatea specială de investigații.
5. Proiect de lege din 2018 de modificare a Legii RM nr.59 din 29.03.2012 cu privire la activitatea specială de investigații
6. Este de menționat și faptul că

drepturile enunțate comparativ cu altele nu au un caracter absolut și pot fi restricționate în anumite circumstanțe. Conform art.54 al Constituției RM respectivele drepturi pot fi restricționate în condițiile indicate expres în lege și care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

7. Special investigative tools to combat transnational organized crime (toc). 116th international training course reports of the course. // (https://www.unafei.or.jp/publications/pdf/RS_No58/No58_22RC_Group1_Phase2.pdf).

8. Termenul ”percepție”, în acest caz, se adresează ofițerilor de investigații, organelor abilitate să autorizeze și să supravegheze activitatea specială de investigații, precum și autorilor proiectelor actelor normative și de modificare ulterioară a legii privind activitatea specială de investigații.

9. Шумилов, д.Ю. Курс основ оперативно-розыскной деятельности: учебник для вузов / А.Ю. Шумилов. 3-е изд., доп. и перераб. М.: Издательский дом Шумиловой И.И., 2008. с.9.

10. Nota accesibilă pe www.justice.gov.md/.../NOTĂ%20INFORMATIVĂ%281%29.doc (vizitat la 13.02.2019)

11. Accentuăm, în acest caz, asupra timpului trecut, nu prezent sau viitor, al faptei care sub aspect penal este considerată infracțiune și în baza căreia se pornește urmărirea penală. Pregătirea de infracțiune poate servi drept temei de pornire a urmărire penală doar în cazul în care acțiunile preparatorii au fost sistate independent de voința făptașului.

12. Кушнир И.В. Соотношение уголовно-процессуальной и оперативно-розыскной деятельности // <http://be5.biz/pravo/u021/04.html>

13. Conform prevederilor art.93 CPP al RM în calitate de probe în

procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul mijloacelor indicate în aliniatul (2).

14. Acest principiu este reflectat chiar art.1 al CPP menționându-se ” ... orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată”.

15. Conform DEX-lui termenul **NOȚIUNE** presupune: **1.** Formă logică fundamentală a gândirii omenestii care reflectă caracterele generale, esențiale și necesare ale unei clase de obiecte; **concept.2.** Cunoștință generală despre valoarea, sensul, însemnătatea unui lucru; **idee, concepție** despre ceva. **3.** (La pl.) Cunoștințe, principii generale de bază într-un anumit domeniu.

16. Raport de expertiză al CAPC la proiectul Legii privind activitatea specială de investigații (înregistrat în Parlament cu numărul 2358 din 27 octombrie 2011) // <http://capc.md/ro/expertise/avize/nr-475.html>

INFORMAȚII DESPRE AUTOR:

Boris GLAVAN,
 associate professor, PhD in Law,
 «Stefan cel Mare» Academy of
 the Ministry
 of Foreign Affairs of the Republic
 of Moldova
 Victor MIRZAC,
 University lector, «Stefan cel
 Mare»
 Academy of the Ministry of
 Foreign Affairs
 of the Republic of Moldova
 Ghennadi CALCAVURA,
 University assistant, «Stefan cel
 Mare»
 Academy of the Ministry of
 Foreign
 Affairs of the Republic of
 Moldova.